

Nyhetsbrev juni 2019

Vi rydder
**Hjerkinn
skytefelt**

SKYTEFELTET SKAL TILBAKE TIL NATUREN

*Vi er klare for nest
siste ryddesesong*

FOTO: MARTHE BRENDEFUR / FORSVARET

Tilbakeføring av Hjerkins skytefelt til naturen nærmer seg slutten. Vi er i rute med Norgeshistoriens største naturrestaurering. FOTO: KASPER VEIMO HANSEN / FORSVARET

Vi sikrer unike naturverdier i indrefiletet av norsk natur

Norgeshistoriens største naturrestaurering nærmer seg slutten. Resultatene er gode, og skytefeltet bringes tilbake til naturen. Prosjektet er praktisk miljøarbeid som monner, og det skal være trygt å gå tur i skytefeltet.

Vi har likevel fortsatt mye arbeid som gjenstår. Nå starter årets ryddesong, som etter planen er den nest siste.

Også i år vil soldater gå manngard i fjellet

Å tilbakeføre skytefeltet til naturen er en stor logistikkoperasjon å gjennomføre. Vi er i rute, og skytefeltet er innlemmet i nasjonalparken. Kvaliteten på arbeidet er bra. Vi ser, bokstavelig talt, at sårene i landskapet forsvinner. Metodikken, som er utviklet i samarbeid med noen av Norges fremste miljøeksperter, fungerer. I ryddearbeidet samarbeider våre egne eksperter tett med Forsvarets eksplosivfaglige miljø.

I dette nyhetsbrevet går vi litt i dybden på to temaer

Det første er hvordan arbeidet på Hjerkins er et unikt og svært ambisiøst miljøprosjekt som leverer konkrete resultater i tråd med nasjonale og internasjonale målsettinger. Den andre saken gir et innblikk i metodene som brukes i eksplosivryddingen, og hvorfor det vil være trygt å oppholde seg på Hjerkins.

Prosjektet er en enorm dugnad

Vi i Forsvarsbygg er stolte av det vi har levert så langt. Men dette hadde ikke vært mulig å få til uten den store innsatsen som legges

ned fra Forsvarssektoren, samt det gode samarbeidet med en rekke ulike aktører som Fylkesmannen i Oppland, Norsk institutt for naturforskning, berørte kommuner og mange andre. Sammen sikrer vi Dovrefjell for fremtidige generasjoner. Takk for innsatsen så langt!

Jeg ønsker dere alle en god sommer!

Ønsker du å følge prosjektet?

Følg med på Forsvarsbyggs Facebookside og nettsidene våre, www.forsvarsbygg.no/hjerkins

FERDSEL PÅ HJERKINN

Frank Robert Pettersen,
eksplosiveksperter

Hvor trygt blir det å bevege seg på Hjerkinns etter at ryddingen er avsluttet?

EKSPLOSIVEKSPERT FRANK ROBERT PETTERSEN FORKLARER

– Vi har ryddet siden 2006, og i tett samarbeid med Forsvaret. Avanserte statistiske metoder og digitale kart brukes for å målrette søket. Det blir trygt å bevege seg på Hjerkinns, men fordi du oppholder deg i et tidligere militært skytefelt må du ta visse forholdsregler, forklarer major og eksplosivfaglig rådgiver, Frank Robert Pettersen i Forsvarsbygg. Hele området er skiltet.

– Alle funn vi har gjort siden 2006 er registrert og dokumentert. Hele feltet er ryddet minst to ganger, og mange steder er ryddet både tre og fire ganger, sier han. Militær manngard som gjør overflaterydding over hele feltet er hovedmetoden, mens det langs mindre begrensede områder, for eksempel veger og vegskuldre gjøres teknisk søk.

Funn dokumenteres, og moderne digitale verktøy letter arbeidet. Han utdyper om metoden:

Når vi går manngard i fjellet og finner udetonerte ammunisjonsobjekter («blindgjengere») lagrer vi enkelt både GPS-lokalisering, bilder og annen dokumentasjon med smarttelefoner og iPad. Når vi er tilbake i et område med mobildekning synkroniseres alle data med digitale kart. Absolutt alle funn og hvor de ble funnet, plottes inn i en avansert statistisk modell utviklet av Forsvarets forskningsinstitutt. På Hjerkinns er tusenvis av eksplosivfunn registrert, logget og gjort søkbare. Digitale verktøy gjør jobben vår enklere, forteller han.

Statistisk søk gir målrettet søk i terrenget

– Registreringen gjør det mulig å planlegginge oppryddingen målrettet. Statistikk og sannsynlighetsberegning, krysskoblet med alle konkrete funn helt tilbake til 2006, gir oss svært gode indikasjoner på hvor vi skal fortsette å lete. Hele feltet deles inn i ruter på 500x500 meter, og analysene viser hvor mange blindgjengere som antageligvis ligger igjen i hvert område. Tilsvarende er det hvert år nye områder hvor det antas at det ikke lenger ligger blindgjengere, og som dermed avsluttes.

– For hvert år blir statistikken forbedret etter nye søk, og modellen blir mer og mer nøyaktig for hver ryddesong, utdyper han.

Noen objekter vil ligge igjen, men risikoen vil være svært liten for de som ferdes i fjellet

– Funnene vi gjør viser at vi er på rett veg og bekrefter at vi velger rette områder å søke på nytt. Vi ser gode samsvar med det vi estimerer at vi skal finne og det faktisk utfallet. Dette gjelder både for enkeltområder og for samlede årsestimater og –resultater. Og søk i ferdigstilte arealer bekreftes også med ingen funn. Som en ekstra kvalitetssikring gjøres det stikkprøver og særskilte søk i noen områder vi vet er utsatte.

– Det vil alltid være en restrisiko knyttet til et så stort område hvor det er skutt skarpt gjennom generasjoner, og noen titalls blindgjengere vil ligge igjen etter at vi er ferdige i 2020. Men risikoen blir liten. Beregninger tilsier at bilturen opp til fjellet vil være langt farligere enn selve fjellturen. Men finner du en mistenkelig gjenstand på din veg, ikke ta på den, men rapporter funnet, avslutter han.

DIGITAL TEKNOLOGI ER VIKTIGE VERKTØY. Vi jobber systematisk med å hente informasjon om området. Avanserte statistiske metoder og digitale kart brukes for å målrette søket, og gir svært god informasjon og oversikt i området. Det blir trygt å bevege seg på Hjerkinns, men fordi du oppholder deg i et tidligere militært skytefelt må du ta visse forholdsregler, forklarer major og eksplosivfaglig rådgiver, Frank Robert Pettersen i Forsvarsbygg. Hele området er skiltet. FOTO: FORSVARSBYGG

VI TAR VARE PÅ MILJØET

Vakre Grøndalen. FOTO: LINE ANDERSEN, FYLKESMANNEN I INNLANDET

FNs naturpanel sier det rett ut: For å løse miljøutfordringene må vi restaurere natur og våtmarksområder og sikre leveområder for dyr og planter. På Hjerkinngjøres dette i praksis.

– Hjerkinngprosjektet tar dette på alvor, og er et god eksempel på praktisk miljøarbeid. Unike naturverdier og leveområder vernes. Våtmarksområder som binder CO2 vernes og restaureres. Ordene tilhører senioringeniør Svein Solli i Forsvarsbygg og seniorforsker og dr.scient Dagmar Hagen i Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Miljøtiltak går rett inn internasjonale og nasjonale målsettinger

– FNs naturpanel peker på at ødeleggelse av leveområder og natur er en stor trussel mot vårt felles miljø. Forskerne peker på hvilke tiltak som kan gi best miljøeffekt sier Hagen.

Hun fortsetter:

Da er det verdt å merke seg at på Hjerkinnggjør vi i praksis det som anbefales av naturpanelet, og som i mange andre sammenhenger

Hjerkinng er et eksempel på godt praktisk miljøarbeid, sier Svein Solli og Dagmar Hagen.

FOTO: FORSVARSBYGG

Totalprosjektleder Pål Skovli Henriksen sammen med prosjektleder for bygg og anlegg, Bjørn Vegard Løkstad, Svein Solli og anleggsleder for Gjermundshaug Anlegg, Håvard Thoresen. FOTO: FORSVARSBYGG

kun snakkes om: Her tilbakefører vi natur, vi verner indrefiletten av norsk høyfjell. Vi restaurerer også myr og våtmarksområder, som dermed binder klimagasser, og som også er leveområde for mange arter.

Lar vannet finne tilbake sin naturlige strøm

På Hjerkinng er det store våtmarksområder og myrer.

– Når bygg, anlegg og veger fjernes, for eksempel i vakre Grøndalen, har vi også tatt vekk stikkrenner slik at vi gjenoppretter vannveiene. Andre steder, som Stormyra ved HFK-sletta, har vi restaurert myra, utdyper Solli.

– Vi har hatt dette som en rød tråd gjennom hele prosjektet fra dag én, og dette er derfor ikke litt «småklattung», men noe som monner i både tid og rom. Gjenoppretting av vannveier er derfor gjort i alle områder som er restaurert, som ved Haukberget, Lille Ringveg og andre steder i feltet.

– Alt i alt, Hjerkinng er et godt eksempel på naturrestaurering i praksis: Fra vyer til konkrete tiltak som gir effekt for vårt felles miljø, avslutter de.

Flotte naturområder blir tilgjengelige for turgåere.

FOTO: NINA

LOKAL FRIVILLIGHET ER VIKTIG

Ole Petter Gundersen,
prosjektleder for
eksplosjonsrydding

FOTO: DOMBÅS IDRETTSKLAG

Fotballgruppa i Dombås idrettslag rydder Hegglingen. Det gir dem penger i klubbkassa

– Det er gledelig at fotballklubben gjør en dugnad for prosjektet. De skal rydde søppel i området fra Hageseter og nordøstover langs jernbanen og E6.

– Dette området er en del av skytefeltet, men har kun vært brukt som administrativt område for militære styrker, og ikke til skarpskyting. Arbeidet er derfor helt trygt, uttaler prosjektleder for eksplosivrydding Ole Petter Gundersen.

Gundersen og Knut Petter Haadem, leder av fotballgruppa i Dombås idrettslag, ble på et møte i mai enig om gjennomføringen. Dugnaden vil gi idrettslaget kjærkomne kroner i klubbkassa, og er derfor en «vinn-vinn» situasjon for både Forsvarsbygg og Dombås idrettslag.

– Vi får ryddet et område for søppel, og de tjener penger til klubben, avslutter Gundersen.

i

FERDSELSRESTRIKSJONER

Forsvarsbygg arbeider hele tiden for at de pågående arbeidene skal være til minst mulig ulempe for friluftsliv, jakt, fiske og beitebruk. Ferdelsforbud tilknyttet eksplosivryddingen og anleggstiltak er imidlertid helt nødvendig for å ivareta sikkerheten og samlet plan for eksplosivrydding frem mot avslutning i 2020. Kartene i dette nyhetsbrevet angir hvor og når ferdelsrestriksjonene vil være gjeldende i 2019. Snøheimvegen vil normalt være åpen, men vil i korte perioder på sensommer -/ høst bli stengt med vakthold. Det vil da ikke være mulig å passere som fotgjenger eller syklist. Bussen vil gå som planlagt og det oppfordres til å benytte denne når vegen blir stengt.

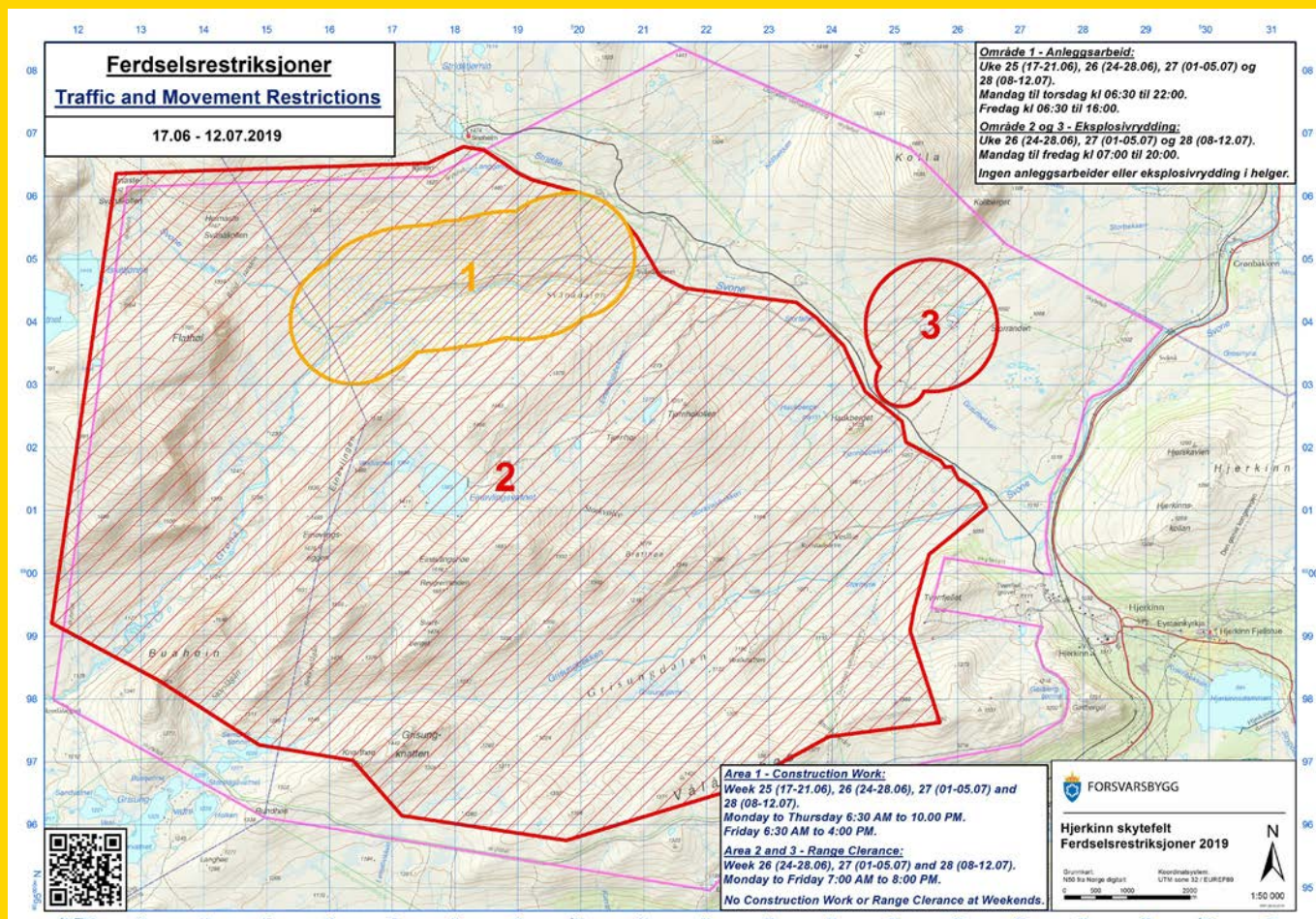
Det henvises forøvrig til verneforskriftene for ferdsel til fots og sykkel. Mer info finner du på www.snoheimvegen.no

Generelt er det ikke ferdelsrestriksjoner i Hjerkinnskytefelt i helgene, fra fredag kl. 20.00 til mandag kl. 07.00. Det blir i 2019 ingen ferdelsrestriksjoner i perioden 13. juli kl. 20.00 til 29. juli kl. 07.00. Generelt for ferdsel i Hjerkinnskytefelt gjelder at det i hele feltet fortsatt kan ligge ueksploderte granater / blindgjengere og ammunisjonsrester. Berøring er forbudt og forbundet med fare. Av den grunn er det også et generelt forbud mot bruk åpen ild (gjelder også bruk av engangsgrill) i Hjerkinnskytefelt. Det tas forbehold om at ferdelsrestriksjonene kan bli justert gjennom sesongen i 2019.

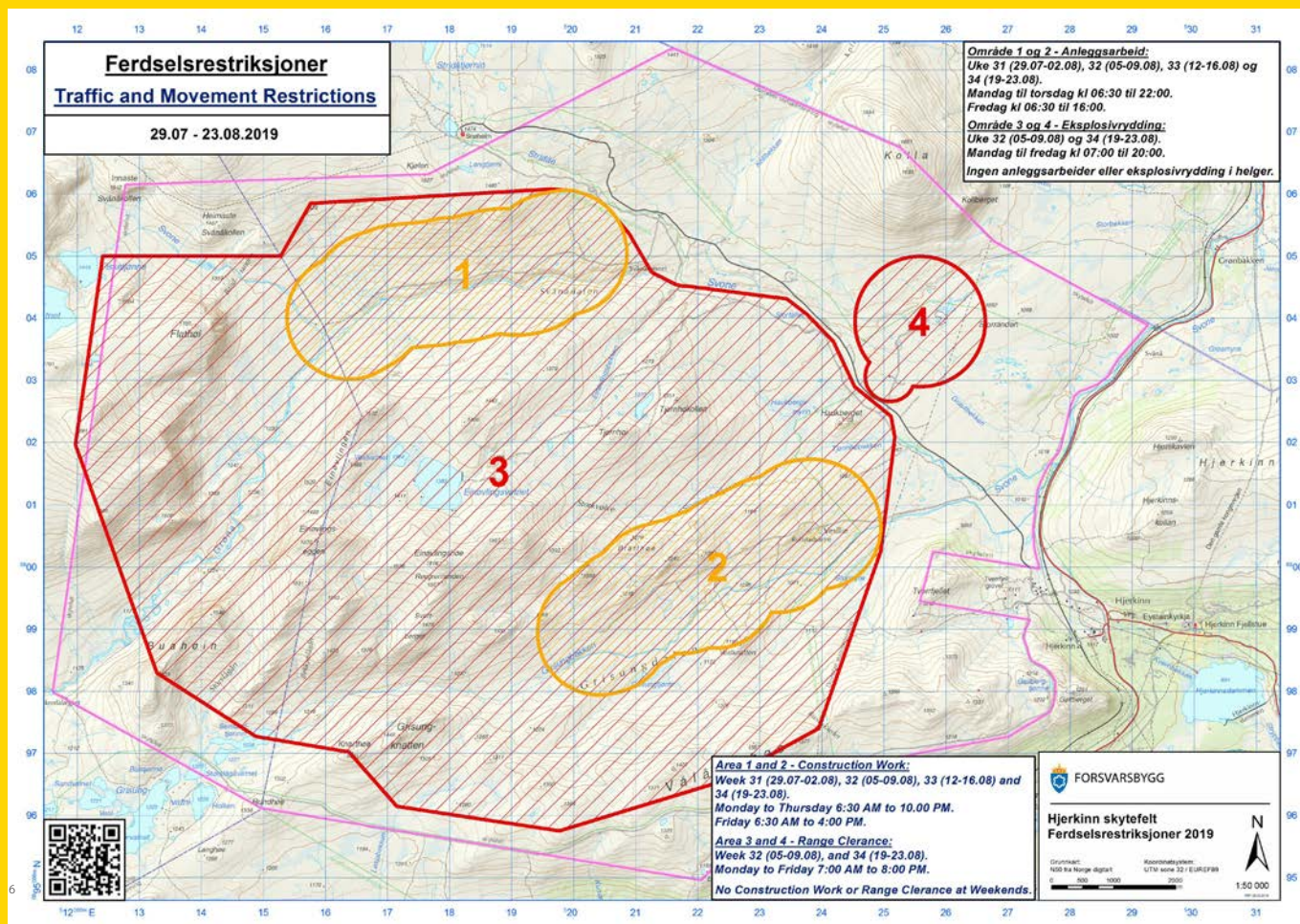
Oppdatert informasjon om dette vil finnes på Forsvarsbyggs nettsider for prosjektet: www.forsvarsbygg.no/hjerkinnskytefelt

FERDSELSRESTRIKSJONER

! UKE 25-28 | 17. juni - 12. juli 2019

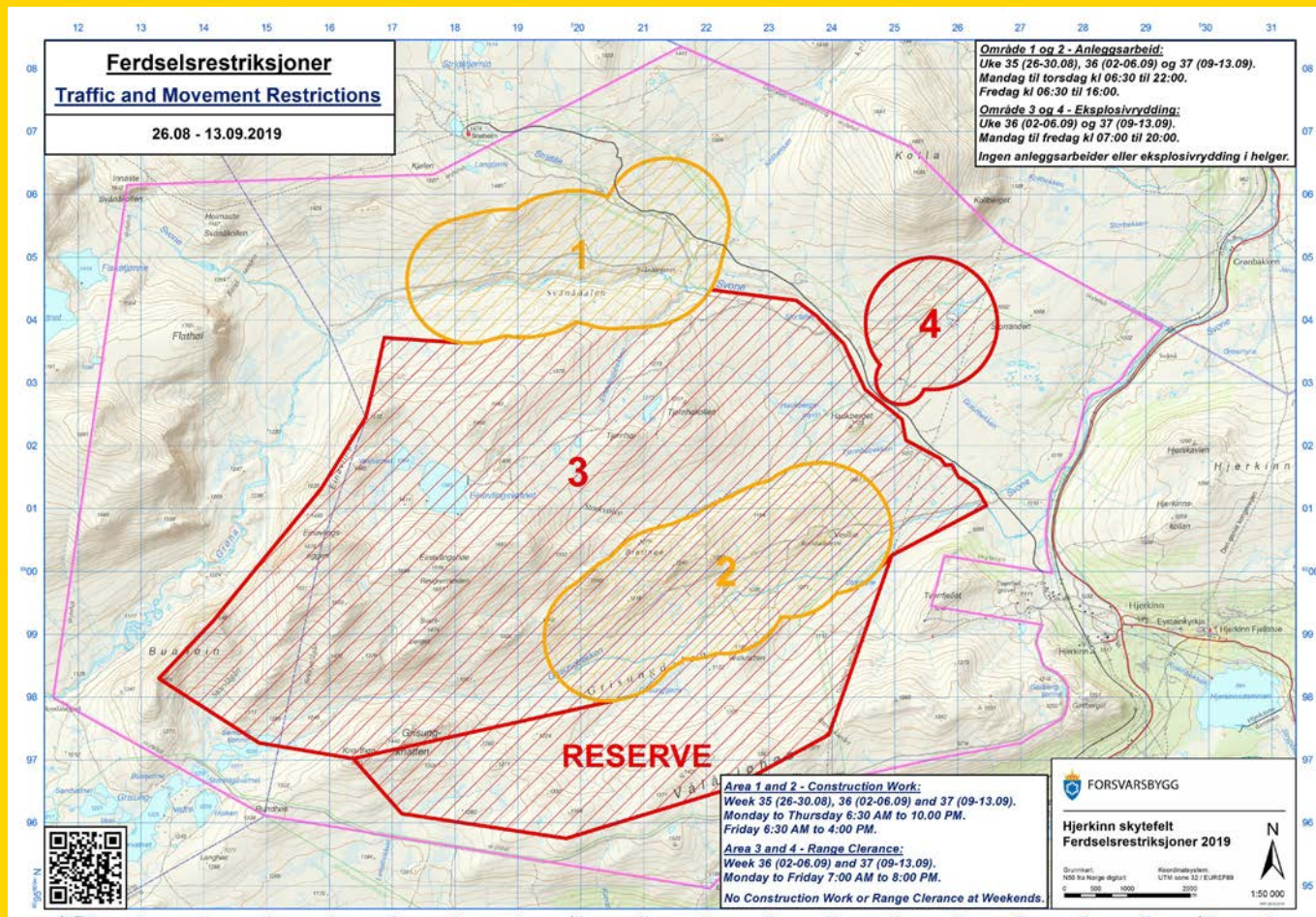

! UKE 31-34 | 29. juli - 23. august 2019

FERDSELSRESTRIKSJONER

1 UKE 35-37 | 26. august – 13. september 2019

1 UKE 38-41 | 16. september – 11. oktober 2019

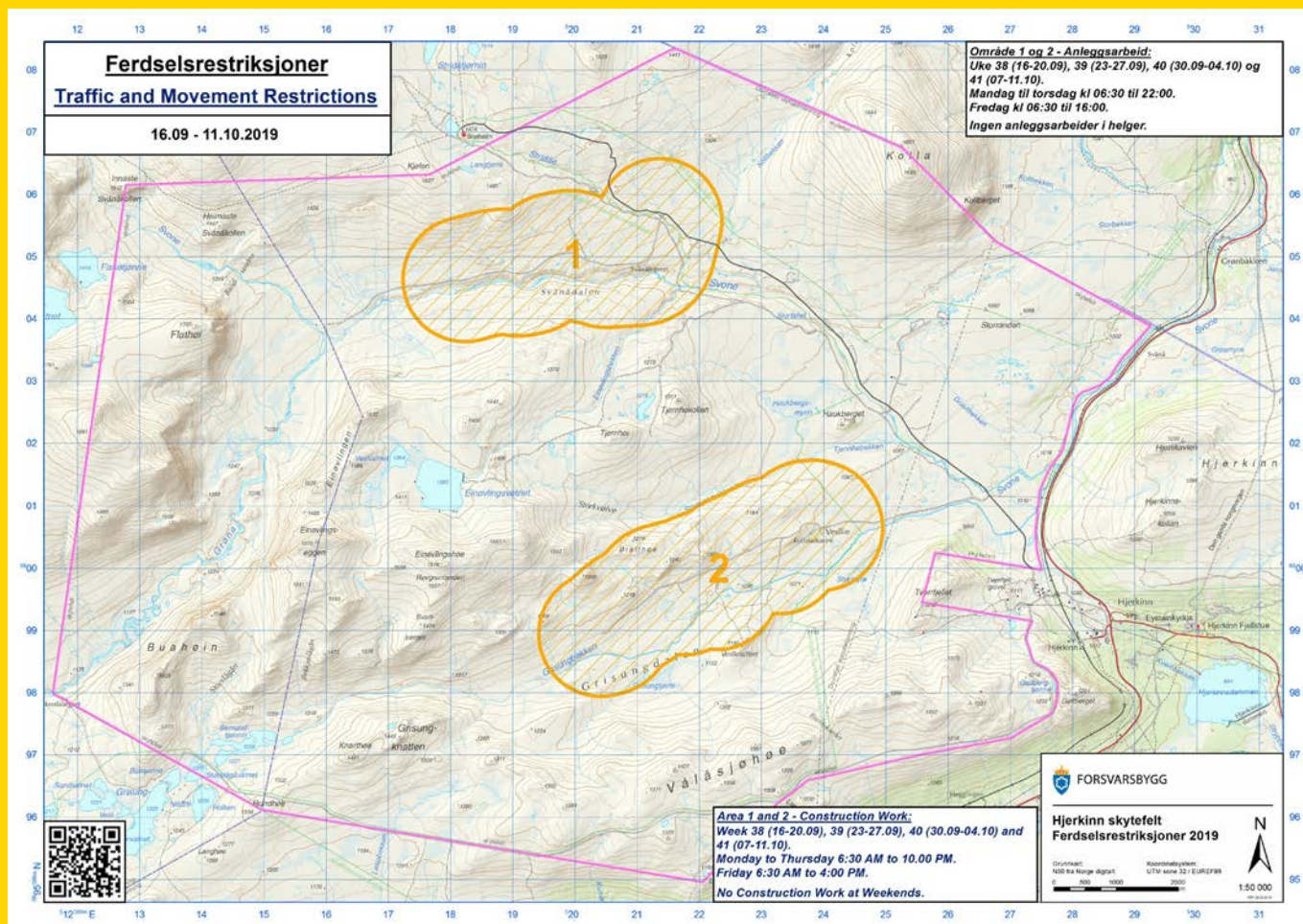

FOTO: NINA

FOTO: NINA

TEKNISK SØK. Fra venstre: Frode Nyhagen, Dan Osrønningen og direktør Forsvarsbygg, Thorbjørn Thoresen. FOTO: FORSVARSBYGG

FOTO: GEIR OLAV SLÅEN

*Hjerkinn skytefelt tilbakføres til naturen.
Takk for innsatsen til alle som bidrar!*

VI BYGGER FORSVARSEVNE HVER DAG

Forsvarsbygg er et statlig forvaltningsorgan underlagt Forsvarsdepartementet. Vi utvikler, bygger, drifter og avhender eiendom for forsvarssektoren.

2019

FORSVARSBYGG

www.forsvarsbygg.no/hjerkinn